

Typ otázky   DESKRIPTIVNÍ

Deskriptivní otázky hledají popis situace. Často se snaží se pochopit a popsat program, procesy nebo přístupy k němu. Poskytují obrázek, co se děje, jaká byla situace v nějakém čase (na začátku, na konci). Jedná se o jednoduché otázky (Kdo? Co? Kde? Kdy? Jak? Kolik?). Mohou být použity zejména k popsání vstupů, aktivit a výstupů. Často zahrnují zjišťování postojů, názorů, zkušeností či situace aktérů či cílových skupin. Typickou odpovědí je kvantitativní nebo kvalitativní popis.

Příklady:

- Jaké jsou výsledky projektu z pohledu jednotlivých zainteresovaných stran?
- Jaké jsou základní aktivity programu?
- Kde byl program realizován?
- Kdo obdržel jaké služby?
- Kolik účastníků projektu recidivovalo do dvou let?
- Jakým překážkám program čelil?
- Jaké bylo průměrné hodnocení ze strany účastníků?

Otázka "V čem vidí účastníci přínos projektu" je deskriptivní – popisujeme názory.

Otázka "Kolik účastníků vydrželo po terapii abstinovat alespoň 1 rok" je deskriptivní – popisujeme situaci, nezjišťujeme vliv terapie.

Fáze intervence PLÁNOVÁNÍ

V této fázi intervenci připravujeme – zjišťujeme podrobnosti o samotném problému a potřebách cílových skupin, snažíme se získat podporu nejrůznějších aktérů, hledáme inspiraci a zkušenosti s podobnými intervencemi, navrhujeme způsob realizace aktivit a hledáme o něm shodu, dáváme dohromady realizační tým. V této fázi typicky neprobíhá přímá práce s cílovými skupinami. Pokud „jsme v terénu“ tak, proto, abychom ho lépe poznali.

Účel evaluace

LEPŠÍ POCHOPENÍ PROBLÉMU

Evaluace může zlepšit plánování intervence tím, že poskytne hlubší vzhled do problému, na který intervence reaguje. Evaluace nám může pomoci zjistit jaká je situace v terénu, jaké a jak závažné jsou potřeby cílových skupin, jak je řeší nyní a co při tom prožívají. Může odhadnout, jaká bude odezva na předpokládané aktivity a jaké existují alternativy k řešení situace. Evaluace tak může přinést potřebné informace o tom, „o co tu vlastně jde“ i jaké je dosavadní poznání o daném tématu.

Typ otázky

NORMATIVNÍ

Normativní otázky porovnávají situaci s „normou“ v podobě plánu, standardu, principu atd.

Může jít o přímočaré otázky na (s)plnění cíle:

- Odpovídalo finanční čerpání schválenému projektu?
- Bylo 80% dětí očkováno, jak bylo plánováno?
- Dosáhl projekt plánovaného cíle zajistit psychologickou péči pro 500 dětí?

Nebo o otázky, které se ptají na soulad s existující normou, standardem, metodikou či principem:

- Byl proces výběru účastníků transparentní?
- Byl v intervenci dodržen protokol služby?
- Reflekoval program principy rovného přístupu pro ženy a muže?
- Nakolik realizovaný program skutečně respektoval principy Good-Lives Modelu a pozitivní psychologie?

Typickou odpovědí je výrok ano/ne případně do určité míry nebo v některých aspektech.

Fáze intervence RANÁ REALIZACE

Začátek realizace intervence, první „střet s realitou“. Začínáme realizovat první aktivity, zahajujeme poskytování služeb klientům atd. Intervence není ještě stabilizovaná – učíme se, co funguje, upravujeme původní plány, které střet s realitou nepřežily.

To, že intervenci teprve ladíme, je důvodem, že klienti získávají trochu odlišné služby.

Účel evaluace

PŘÍPRAVA HLADKÉHO SPUŠTĚNÍ

Evaluace může pomoci při konkrétní přípravě aktivit intervence, ať už tím, že prozkoumá, co se již v podobných souvislostech zkoušelo, s jakými problémy a jakými výsledky, může varovat před rizikovými body a také pomocí facilitace dosáhnout shody o tom, jak je vhodné postupovat, aby aktivity intervence byly koherentní, propojené a realizovatelné s ohledem na limity existujících zdrojů (ať už finančních či jiných).

Typ otázky KRITICKÁ

Kritické otázky se ptají na řešení konkrétního problému či situace, ať už obecně společenského (*Jak zvýšit oblibu matematiky u dětí?*) nebo implementačního (*Jak snížit rozdíly v postupech jednotlivých týmů?*).

Často jsou to stejné otázky, jaké se používají v designových přístupech jako tzv. Designová výzva, design challenge či design prompt:

- Jak bychom mohli urychlit zajištění odborné péče pro děti s duševními problémy?
- Jak bychom mohli snížit pocit osamělosti mezi seniory?

Typickou odpovědí je doporučení určitého řešení.

Fáze intervence STABILIZOVANÁ REALIZACE

Existuje poměrně stabilní způsob realizace aktivit / poskytování služeb klientům. Máme ustálený „protokol“ o poskytování služby: víme, jak vypadá zacházení s klientem (příjem, screening, posouzení, poskytování služby), odpovědnosti (kdo co dělá), prostředí (kde bude služba poskytována), komunikační kanály (osobně, e-mailem atd.). Dá se říci, že v této fázi všichni klienti získávají „stejnou“ službu. Jakkoliv její podoba může být individualizovaná vzhledem k různému kontextu klientu, příčinou rozdílů ve službě není to, že teprve hledáme, co funguje.

Účel evaluace

ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ V REALIZACI

Evaluace může pomoci řešit různé problémy, které se objevují během realizace aktivit. Platí totiž, že málokterý plán přežije „střet s realitou“. Cílem evaluace tak může být pomoci tyto problémy řešit a napomoci tak stabilizaci celé intervence, tedy nalezení takové funkční podoby intervence, kdy ji jsme schopni opakovat (ať už v čase nebo na různých místech či pro různé uživatele).

Typ otázky

KAUZÁLNÍ (NAKOLIK)

Kauzální otázky typu „nakolik/do jaké míry“.

Kauzální otázky obecně zkoumají vztah mezi intervencí a jejími efekty. Vždy v sobě obsahují kauzalitu, tedy příčinu a následek.

Kauzální otázky typu „nakolik/do jaké míry“ se obecně ptají na vyjádření toho, co intervenci způsobila:

- Nakolik nížil program na podporu mikropodniků míru chudoby v místě realizace?
- Jak se změnila kvalita ovzduší díky zvýšení cen pohonných hmot?
- Vedly zvýšené pokuty k omezení práce nezletilých v textilním průmyslu?

Zpravidla nám jde o kvantifikaci vlivu intervence na určitou proměnnou.

Odpověď mívá podobu odhadu vlivu intervence na situaci: Např. *“Účast v terapeutickém programu GLM zvyšuje šanci účastníků na podmínečně propuštění o 10 procentních bodů, tedy zhruba na dvojnásobek.”*

Fáze intervence HODNOCENÍ DOPADŮ

Fáze, ve které se ukazuje, zda intervence plní svůj hlavní účel. Tato fáze může být někdy přítomná v zásadě souběžně se stabilizovanou intervencí, jindy může následovat i s odstupem několika let. Jak rychle po stabilizované intervenci přichází, závisí na povaze intervence. Například dopady letního doučování studentů, kteří na jaře nezvládli maturitu, zjistíme s odstupem několika málo týdnů po zářijovém termínu maturit.

Naopak např. efekty terapeutického programu ve vězení na míru recidivy účastníků zjistíme nejdříve po 2 – 3 letech po terapii – účastník musí program dokončit, být propuštěn z vězení, mít příležitost spáchat trestný čin a orgány činné v trestním řízení jej musí odsoudit.

Účel evaluace

OVĚŘENÍ VĚRNOSTI (FIDELITY) REALIZACE INTERVENCE

Důležitým účelem evaluace může být posouzení, nakolik se intervenci daří skutečně realizovat v souladu s předpokládanými parametry, tedy ověřit, zda jsme ji schopni provádět dostatečně dobře - nakolik se v terénu skutečně odehrává to, co se dít má. Často se zde mluví o fidelitě intervence. Toto je jeden z důležitých rozměrů toho, jak realizátor intervence prokazuje svoji odpovědnost.

Typ otázky

KAUZÁLNÍ (JAK)

Kauzální otázky typu „jak/proč“

Kauzální otázky obecně zkoumají vztah mezi intervencí a jejími efekty. Vždy v sobě obsahují kauzalitu, tedy příčinu a následek.

Kauzální otázky typu „jak/proč“ míří na vysvětlení mechanismu, na „rozbalení black-boxu“ intervence. Ptají se, jakým způsobem něco (ne)funguje, za jakých okolností, v jaké kontextu intervence (ne)funguje, pro koho (ne)funguje:

- Za jakých podmínek vede preventivní program k omezení šikany ve školách?
- Proč se liší vliv programu na různé účastníky?
- Jakým způsobem

program zlepšuje psychický stav obětí?

Odpovědi zpravidla prohlubují teorii změny projektu, upřesňují jaký mechanismus (ne)funguje v jakém kontextu, případně jaké jsou nutné či postačující podmínky pro to, aby se (ne)dostavil očekávaný efekt intervence.

Účel evaluace

POSILOVÁNÍ A ZLEPŠOVÁNÍ NAD RÁMEC ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

Evaluace může sloužit ke generování a prohlubování znalostí o tom, jak procesy v rámci intervence probíhají, proč tak probíhají a jak by mohli fungovat lépe, aniž by byly zjevné nějaké konkrétní problémy. Tento účel evaluace je hluboce spojen s organizačním učením se.

Kritérium **RELEVANCE**

Relevance – hodnotí, nakolik cíle, případně skutečné výsledky intervence odpovídají tomu, co je potřeba. V rámci relevance se ptáme, jestli děláme správné, potřebné věci.

Typicky se ptáme, zda je intervence vhodnou odpovědí na situaci cílové skupiny/klientů.

Kritérium **EFEKTIVNOST/ÚČELNOST (EFFECTIVENESS)**

Efektivnost, účelnost (Effectiveness) – hodnotí, nakolik intervence dosahuje svého účelu, nakolik „dělá to, co má“.

Ptáme se, jestli „to funguje“, jestli dosahujeme (nebo můžeme dosáhnout) cílů, které intervence má.

Kritérium **EFEKTIVITA/ÚČINNOST (EFFICIENCY)**

Efektivita, účinnost (Efficiency) – hodnotí dosažené výsledků (výstupy) vzhledem k použitým zdrojům a metodám, souvisí tedy s hospodárností.

Zkoumá, jak účinně převádí intervence zdroje na výsledky, nakolik to, co děláme, vyžaduje rozumné peníze, úsilí a čas.

Kritérium

KOHERENCE

Koherence – hodnotí, nakolik je naše intervence vnitřně konzistentní (zda např. jedna její část nepodryvá funkčnost jiné části) a také, nakolik je naše intervence kompatibilní s jinými intervencemi, politikami atd. (vnější koherence).
Zkoumáme tedy, zda nepodryváme úsilí někoho jiného, případně zda naši intervenci negativně neovlivňuje nastavení jiných politik, jiné projekty, jiní aktéři atd. Je zde patrný určitý systémový pohled, který zkoumá, nakolik je celý systém intervencí vzájemně sladěn.

Účel evaluace POSOUZENÍ EFEKTŮ (DOPADOVÁ EVALUACE)

Cílem řady evaluací je zjištění skutečných efektů intervence, tedy ověření nakolik jsou změny v situaci v cílové oblasti přičitatelné (atribuce) samotné intervenci. Jde o zjišťování toho, nakolik sama intervence působí změnu. Toto je důležité pro prokázání odpovědnosti – jde o ověření, zda intervence v aktuálním nastavení má předpokládané efekty. Podobně je možné evaluačně odhadnout limity funkčnosti intervence v ideálních podmínkách (pro účely rozhodování o rozšíření intervence do jiných podmínek). Posouzení efektů je nedílnou a důležitou složkou posouzení nákladové efektivity (CBA).

Účel evaluace PROHLOUBENÍ POCHOPENÍ EFEKTŮ INTERVENCE

Evaluace zde slouží ke generování a prohlubování znalostí o tom, jak přesně intervence ovlivňuje cílovou oblast, jaké mechanismy jsou odpovědné za změnu a v jakých kontextech fungují či nefungují. Jde o rozbalení „black-boxu“ intervence, které je důležité pro přípravu následujících (vylepšených) intervencí, případně pro replikaci stávající intervence.

Kritérium DOPAD (IMPACT)

Dopad (Impact) – zkoumá čistý efekt intervence, zda jsou výsledky skutečně přiřítelné intervenci.
Obecně se ptá, oč je situace po skončení intervence jiná v porovnání s tím, kdyby žádná intervence neprobíhala.
Ptá se, co se stalo „díky intervenci“ a někdy také jak přesne a za jakých okolností tato změna nastává.

Účel evaluace POSILOVÁNÍ ORGANIZACE, SÍTĚ ČI SYSTÉMU

Evaluace může být nástrojem či záminkou pro posilování organizace, sítě aktérů či celého systému spojeného s intervencí. Evaluace pomáhá zvědomovat, co se děje, a učí aktéry pracovat s poznatky a reagovat na ně změnami jejich práce. V tomto kontextu se často mluví o participativních přístupech k evaluaci, kdy důležité je, aby evaluace reagovala na potřeby a zájmy aktérů a co nejvíce je vtahovala do samotného evaluačního procesu. To, že si „na to aktéři (včetně i cílových skupin) přijdou sami“ je důležitější než vědecká rigoróznost celého procesu.

Evaluální přístup a strategie

PRAGMATICKÝ (AD HOC)

Pragmatický typ evaluace se řadí do DEVELOPMENTAL APPROACH, tedy rozvojových přístupů k evaluaci. Využívají se ad-hoc postupy někdy označované jako “quick and dirty”, které jsou orientovány na odbornou pomoc s implementací v konkrétní situaci, řešení konkrétního problému. Evaluace zde má především formativní charakter. Evaluace je zpravidla velmi rychlá (několik týdnů) založená na pragmatičké výzkumné strategii, postupy se blíží management consultingu, poradenství. Jde o širokou oblast zpravidla méně rigorózních výzkumných metod, které mohou zahrnovat jak sběr primárních dat (často rozhovory, fókusní skupiny, pozorování, měření, dotazníky), tak rešerši sekundárních dat (literature review, analýza dokumentů, statistiky) a často také facilitační práci za účelem nalezení shody na řešení situace, pochopení a interpretace dat (sensemaking). Výzkum je svoji povahou zpravidla exploratorní. Tento typ evaluací práce se značně překlývá např. designem služeb (metodami Human Centred Design).

Sem řadíme i některé ustálené metodologie, které integrují řízení intervence a její evaluaci, jako například Outcome mapping či Outcome harvesting.

Všechny tyto postupy se zabývají prvky teorie změny (action model, model akce i change model, změnový model), ale obecně to nedělají systematickým a důsledným způsobem.

Hlavní uživatel evaluace je uvnitř organizace – realizační tým, management. Hlavním účelem evaluace je pomoc v konkrétní situaci.

Evaluální přístup a strategie

HODNOCENÍ KVALITY REALIZACE (EVALUACE FIDELITY)

Evaluace fidelity: posuzuje věrnost klíčových prvků intervence. Jde o porovnání toho, co bylo plánováno, s tím, co bylo skutečně provedeno. Obecně jde o řešení normativních evalučních otázek a ověřování toho, „zda jsme skutečně dělali to, co jsme chtěli/sílбили“.

Tento typ evaluace se řadí do přístupu MERIT ASSESSMENT, a je spojen s účelem evaluace spojenými s prokázáním odpovědnosti, především před vnějším publikem. Cílem je ukázat externím aktérům, nakolik děláme svoji práci dobře. K naplnění tohoto evaluačního účelu může být pro vnější publikum důležitá nezávislost evaluátora.

Evaluace fidelity obvykle využívá výzkumnou strategii průzkumu (survey strategy), protože je nutné mít úplný nebo alespoň reprezentativní obrázek o skutečné podobě realizace intervence.

Pojem průzkum bývá často ztotožňován s metodou dotazníkového šetření, ale jako výzkumná strategie má průzkum obecnější povahu. Podstatou průzkumu je získání reprezentativního pohledu na situaci, vyžaduje tedy buď šetření celé populace jednotek analýzy (např. všech účastníků) nebo jejich reprezentativní vzorek (v případě velmi velkého rozsahu dat (o jedné jednotce analýzy) ve značně standardizované podobě. V rámci průzkumu může probíhat sběr primárních dat, často dotazníkové šetření, rozhovory či pozorování, stejně tak mohou být využívána sekundární data (monitorovací data, administrativní data).

Průzkum je dobrou volbou, pokud chceme

- pouze popsat zkoumané jevy či podmínky tak, jak jsou (nebo je srovnat s normou) – a to je právě podstatou evaluace fidelity
- interpretovat vztahy mezi proměnnými, aniž bychom usuzovali o jejich kauzalitě (na rozdíl od (kvazi)experimentálního výzkumu)
- není třeba zkoumat kontext do velké hloubky (na rozdíl od případových studií).

Evaluální přístup a strategie TEORIÍ VEDENÁ PROCESNÍ EVALUACE

Theory-based Impact Evaluation (TBI) se řadí do ENLIGHTENMENT APPROACH k evaluaci a je spojená s prohlubováním znalostí o intervenci a mechanismech jejího fungování, a to se zaměřením na část teorie změny, která popisuje „model akce“, tedy především aktivitu realizacího týmu a přímou interakci intervence s cílovou skupinou (CS).

Tento typ evaluace je hluboce spojen s organizací učení se (na rozdíl od evaluace fidelity) a umožňuje zlepšování i v situacích, kdy nejsou patrné nějaké problémy. Častěji tak vede k hlubšímu učení (double-loop learning). Hlavním uživatelem tohoto typu evaluace je realizační tým a management organizace.

Zpravidla se využívá výzkumná strategie průzkumu, protože je potřeba získat celkový nebo reprezentativní pohled na funkčnost jednotlivých procesů i systému jako celku.

Příkladem TBI jsou analytické metodologie odvozené od systémového myšlení, jako je například Vanguard Method (resp. její analytická fáze „check“), který má 6 kroků:

- V prvním je klíčové ujasnit účel zkoumaného systému. Tento krok zahrnuje definování jasného účelu systému z pohledu CS.
- Dalším krokem je analýza požadků, při které se rozlišuje mezi požávkou, která přináší hodnotu (value demand), a požávkou způsobenou selháním systému (failure demand). Tento krok zahrnuje důkladné porozumění tomu, jaká část požadávky je hodnotná pro CS a jaká je důsledkem selhání systému.
- Třetí krok zahrnuje zmapování procesu práce. Tento krok je o vizualizaci a pochopení aktuálních pracovních procesů (action model změny). Výsledkem je podrobná mapa pracovních procesů, která ukazuje tok práce a interakce mezi různými částmi systému.
- Čtvrtý krok se zaměřuje na odlišení toho, co je v systému hodnotná práce (value work) a co jsou zbytečné činnosti (waste).
- V pátém kroku je cílem odhalit systémové podmiňky, které ovlivňují funkčnost systému. Tento krok zahrnuje identifikaci faktorů, které ovlivňují výkon systému. Zkoumají se pravidla, politiky, struktury a podmiňky, které ovlivňují, jak systém funguje a jaké má výsledky. Výstupem tohoto kroku je seznam systémových podmínek, které mají pozitivní nebo negativní vliv na fungování systému.

- Šestáým krokem je identifikace předpokladů v myšlení, které stály za vznikem systémových podmínek. Dělá se analýza rozhodnutí a logiky, které vedly k ustanovení současných pravidel a postupů. Je důležité identifikovat myšlenkové vzorce a předpoklady, které formovaly stávající systém, a pochopit, jak mohou být změněny pro zlepšení výkonu. Tento krok poskytuje porozumění tomu, jaké myšlenkové předpoklady a přesvědčení formovaly současný systém a jaké změny mohou být nutné k dosažení lepších výsledků.

Evaluální přístup a strategie KONTRAFAKTUÁLNÍ HODNOCENÍ DOPADŮ

Counterfactual Impact Evaluation (CIE) je součástí evaluacího přístupu MERIT ASSESSMENT, jehož účelem je prokázat odpovědnost intervence před větším publikem, jako jsou dárci, veřejnost, politici nebo novináři, proto toto publikum může být důležitá nezávislost evalátora.

CIE slouží k prokázání kauzálního vlivu intervence na výsledkovou proměnnou. Spočívá v modelování situace bez intervence (kontrafaktuál) a porovnání s pozorovanou situací po intervenci. Zpravidla vyžaduje pozorování jak intervenci, tak kontrolní skupiny v experimentálním nebo kvaziexperimentálním designu.

Experimentální výzkum (*Randomized Control Trial*) je organizačně náročný a vyžaduje náhodné přiřazení jednotek do intervenční a kontrolní skupiny, což umožňuje relativně přímočaou analýzu.

Kvaziexperimentální výzkum, na druhé straně, využívá různé metody, jako je *propensity score matching*, *difference-in-difference*, *regresní diskontinuita* nebo instrumentální proměnná. Tento typ výzkumu je méně organizačně náročný, ale analýza vyžaduje pokročilé statistické metody. I kvaziexperimentální design by měl být začleněn do intervence od počátku, i když její lze někdy realizovat ex-post. Každý design vyžaduje splnění určitých metodologických předpokladů, aby poskytl platné výsledky. Organizační a rozpočtová náročnost CIE vyžaduje velký počet pozorování, obvykle vysoké desítky až tisíce jednotek, v závislosti na očekávané síle efektu intervence.

CIE obvykle vyžaduje analýzu všech nebo reprezentativního vzorku jednotek analýzy a zahrnuje tedy výzkumnou strategii průzkumu. Pojem průzkum bývá často ztotožňován s metodou dotazníkového šetření, ale jako výzkumná strategie má průzkum obecnější povahu. Jde o sбір relativně malého rozsahu dat (o jedné jednotce analýzy) ve zcela standardizované podobě. V rámci průzkumu může probíhat sбір primárních dat, často dotazníkové šetření, rozhovory či pozorování, stejně tak mohou být využívána sekundární data (monitorovací data, administrativní data). Kontrafaktuální hodnocení má určitá omezení: často je jednorázové, neposkytuje informace o tom, jak zlepšit výsledky, a soustředí se pouze na cíle uvedené v logickém modelu, aniž by šlo hlouběji do teorie změn, tj. „nerozbaluje black-box intervence“.

Před zahájením kontrafaktuálního hodnocení je důležité provést **studii evaluovatelnosti**, která ověří, že evaluace je realisticky proveditelná a náklady budou zbytečně vynaložené. Dále je nutné provést **evaluaci fidelity**, aby bylo možné určit, zda případná absence efektu je způsobena problémem v implementaci nebo designu intervence.

Evaluční přístup a strategie TEORIÍ VEDENÁ DOPADOVÁ EVALUACE

Theory-based Impact Evaluation (TBIE) se řadí do ENLIGHTENMENT APPROACH. Osvětlujícího přístupu k evaluaci a je spojená s prohlubováním znalosti o intervenci a mechanismech jejího fungování. Zkoumá základní předpoklady a mechanismy, které zprostředkovávají účinky aktivít.

Výzkumná strategie je v TBIE je založená na případových studiích. Vyžaduje detailní a rigorózní práci s teorií změny (zvláště s modelem změny – change model), což obvykle obnáší potřebu propojení teorie změny intervence s relevantními teoriemi z příslušných vědeckých disciplín. Tento evaluční postup se soustředí na rozkrytí „black boxu“ intervence.

Podstatou této výzkumné strategie je detailně pozorovat relativně malé množství případů, abychom mohli potvrdit, vyvrátit, upravit či rozvinout naše pochopení o tom, jak přesně v rámci intervence dochází ke změně a v jakých kontextech fungují jaké mechanismy. Analyticky se případové studie opírají o tři hlavní přístupy:

- *Process tracing* (PT), vyžaduje kompletní rozkrytí „black-boxu“ intervence a slouží k prohloubení či potvrzení teorie/mechanismu intervence.
- *Congruence analysis* (CA, analýza shody) slouží k porovnání více možných teorií vysvětlujících výsledek, míra detailu o jednotlivém případě je menší. Spadá sem Realistická evaluace (Pawson&Tilley)
- *Qualitative comparative analysis* (QCA) slouží k hledání nutných a postačujících podmínek, za kterých intervence funguje a za kterých nikoliv, vyžaduje větší množství případů (desítky a více), avšak nikoliv příliš hlubokých.

Důležitým bodem je volba vhodných případů k analýze. Té zpravidla předchází průzkum – základní zmapování všech případů. Pro zpracování případové studie (a následnou analýzu) volíme:

- „*Typické případy*“, takové, kdy v přítomnosti intervence došlo k očekávanému výsledku, slouží k prohlubování, či potvrzení pochopení očekávaného mechanismu (PT, CA).
- „*Deviantní případy*“, kde je přítomný výsledek, avšak nikoliv intervence vedou k hledání nových možných vysvětlení, nových mechanismů (CA).
- „*Deviantní případy*“, kdy je přítomna intervence, avšak nikoliv očekávaný výsledek slouží k zjišťování „limitů v kontextu“, kdy intervence začíná selhávat (CA, QCA).

Evaluátor pracující na TBIE potřebuje být schopen se napojit na existující vědecké teorie (zpravidla teorie středního dosahu z řady společenskovedních disciplín, často je v evaluacím týmu potřebná přítomnost odborníka na příslušnou tematickou oblast.

Hlavním účelem evaluace je učení se a hlavními uživateli evaluace může být jak samotný tým, podílející se na intervenci (a na jejích budoucích změnách), tak širší odborníctvo v dané oblasti.

Kritérium

UDRŽITELNOST

Udržitelnost – zjišťuje zda (či jak dlouho) přetrvají efekty (dopady) intervence jejím ukončení.